



Ujeti v selfijeje in vsečne poteze

VELIKO LJUBLJANICE JE ŽE PRETEKLO, odkar je zapustila slovensko politiko. Očita ji omejenost, da ne želi razumeti potrebe po vključitvi vseh, tudi starejših, v prihodnost države, v kateri živimo. Pravzaprav je **Vika Potočnik** še vedno političarka.

Tekst GORAZD SUHADOLNIK

Foto JOŽE SUHADOLNIK

Čep rav je Potočnikova lani dopolnila 60 let, v njej še vedno tli duh mladinke, institucionalne upornice in prodorne političarke. Takšne se je spomnimo iz tistih prejšnjih časov. Zdaj se že leta posveča prvi poklicni izbiri, pedagoškemu delu z mladimi.

Kakšne izkušnje imate po sedmih letih vodenja Pionirskega doma?

Postali smo še prepoznavnejša institucija, ne le v Ljubljani, ampak v celotni Sloveniji. V **Pionirski dom** je vpisanih 1300 otrok in mladostnikov, izvajamo osem festivalov, ki so postali že mednarodni. Leta 2017 smo uspešno kandidirali pri projektu Evropske komisije Ustvarjalna Evropa za mlado oziroma improvizacijsko gledališče. Kot nosilci projekta sodelujemo s tremi državami in dvema partnerskima državama.

Kaj je trenutno najbolj inovativno pri vašem delu z otroki?

Zagotovo to, da poskušamo pri otrocih kombinirati različno znanje, na primer glasbo in angleščino ali pa francoščino in grafiko. Tako poskušamo najti njihove skrite talente. Izhajam iz tega, da sta kultura in umetnost eno najmočnejših sider, s katerim lahko naprej gradiš strokovno pot. V **Pionirskem domu** pri tem ne poznamo neuspeha, saj le nadgrajujemo znanje in energijo otrok. Za njih so pomembne tudi socialne izkušnje, ki jih dobijo pri nas, da v svoji skupini začutijo varnost za izražanje najgloblji čustev.

Lahko pridejo k vam tudi otroci iz socialno ogroženih družin?

Takih otrok je pri nas približno petdeset, omogočamo jim brezplačno udeležbo,

ki jo pokrijemo z iskanjem donatorjev. Pripravljamo tudi projekt za delo z otroki z downovim sindromom in za bolj sistematično delo z gluhi in naglušni ter slepi in slabovidni otroki. Vsi naši pedagogi so se že preizkusili v delu z njimi, poskušamo vključevati študente s fakultet, nekaj sodelavcev pa prihaja tudi iz tujine.

Strast do kulture ste pokazali že v osemdesetih, ko ste študentariji v Ljubljani priskrbeli center K4.

V tistih burnih časih smo zahtevali več prostorov za študentsko ustvarjanje in alternativno kulturo. Poleg prostora za nevladne organizacije smo na Kersnikovi začeli klub K4, ki je postal neuradno tudi prvi klub z večeri za istospolne obiskovalce. Sama sem se takrat začela intenzivno ukvarjati s to problematiko, začeli smo javno govoriti o njej, pozneje sem kot županja Ljubljane omogočila prvo paradno ponosa v prestolnici, nadaljevalo se je z zavzemanjem za spremembe zakonodaje in umeščanjem pravic istospolnih kot človekovih pravic in do javnega priznanja, da ne gre za bolezen, ampak za legitimni način življenja.

Kot študentka specialne pedagogike ste se menda ukvarjali tudi z mladinskim prestopništvom.

Diplomirala sem iz specialne pedagogike in pedagogike. Med študijem sem v sodelovanju s pediatrom Pavletom Kornhauserjem v bolnišnici poučevala otroke, ki so bili dlje hospitalizirani. Pri delu v vzgojnih zavodih sem hitro spoznala nespametnost njihovega zapiranja v institucijo, večinoma so bili to gradovi, zato sem sodelovala pri uvedbi stanovanjskih

skupnosti, ki se še vedno dobro izkažejo. Manj nam je uspelo pri stvari, ki je še vedno zelo aktualna, da bi mladostnike ob zaznavi deviantnega vedenja začela obravnavati interdisciplinarna skupina strokovnjakov iz šole, policije in socialne službe in da bi se storilo vse, da ta otrok ne bi prišel v zavod, oziroma da bi se mu že prej omogočilo varno okolje, v katerem bi se lahko razvijal. To imamo v Sloveniji še zelo slabo razvito.

Ste v Pionirskem domu odprti tudi za takšne mladostnike?

Seveda smo, v skupine v **Pionirskem domu** vključujemo tudi takšne otroke. Zelo dobro sodelujemo tudi z Mladinskim domom Malči Beličeve, doslej je bila v naše programe vključena skoraj polovica tamkajšnjih otrok. Obenem se naši pedagogi usposabljaajo, da bi znali delati z njimi. Prepričana sem, da se mora pedagogika razvijati tudi v to smer. Nemogoče se mi zdi, da bi imeli v osnovnih šolah toliko hiperaktivnih otrok z diagnozo ADHD. V bistvu bi se moral prilagoditi sistem, saj ne moremo zahtevati od otroka, da sedi pri miru več kot štiri ali pet ur. Izobraževalni proces moramo narediti čim bolj dinamičen in čim bolj prilagojen otrokovim potrebam, to pa seveda pomeni, da morajo imeti pedagogi čim več znanja in veščin. Prav to želimo še bolj razvijati v **Pionirskem domu**.

V več kot dvajsetletnem političnem angažmaju ste doživeli marsikaj, med najbolj dramatičnimi pa so bili očitki, da razbijate Jugoslavijo.

Sredi osemdesetih, ko sem kot političarka delovala v Beogradu, Slovenija ni bila separatistična, ni se želela odcepiti,

prizadevali pa smo si, da bi demokracijo, ki je bila v razcvetu v Sloveniji, uveljavili tudi v drugih republikah Jugoslavije. Vendar je šlo v ozadju za ključne svetovne procese oziroma težnje po zrušenju socialističnih sistemov. V zveznem jugoslovanskem odboru za obrambo, v katerem sem delovala, smo dobivali veliko dokumentov, ki so nakazovali, da gre za svetovni proces spodkopavanja socialističnih sistemov. Že takrat sem opozarjala, da bo Balkan, ki je še vedno specifičen, ena od največjih žrtev. Zdajšnje dogajanje v Evropi je precej podobno tedanjemu dogajanju v Jugoslaviji. Nacionalizmi so se najprej pokazali v gospodarski krizi, sledil je prihod avtoritarnih osebnosti na oblast, ne le Miloševića v Srbiji, podobno se je začelo dogajati na Hrvaškem pa tudi v drugih republikah. Svetovna politika žal ni ponudila dobrih rešitev in na koncu sta bili največji žrtvi Makedonija in Bosna.

Bi lahko slovenska politika bolj odigrala svojo vlogo?

Z beograjsko izkušnjo smo imeli posebno vedenje in znanje o reševanju krizne situacije. Ob priključitvi Slovenije v EU smo imeli izjemno prednost, tudi za večji vpliv pri oblikovanju evropske politike, če pa pogledamo bivšo Jugoslavijo, je končala na najbolj žalosten način. Ta rana je še vedno odprta.

Kako vidite zdajšnje dogajanje v Evropi?

V devetdesetih sem si zelo želela ustanoviti skupine, ki bi razmišljala o razvoju EU in razvoju Balkana, ki je še zmeraj kotel, v katerem vre – dovolj je, če pomislimo, kako lahko trenutno dogajanje na Kosovu spet destabilizira Evropo. Takrat bi se morali procesi vključevanja v EU zgoditi relativno hitro, hkrati pa bi morali znotraj EU zelo jasno določiti pristojnosti nacionalnih držav in skupno politiko Evrope, o kateri zdaj skoraj nihče več ne želi govoriti.

Ob vprašanju beguncev se zdi, kot da tudi Slovenija noče biti več del Evrope.

Res je tragično, kako hitro nas popadeta srd in sovraštvo pri vprašanju desetih, mogoče sto ljudi, migrantov, ki bi prišli v Slovenijo, in kako hitro smo po drugi strani pripravljene na razprodajo celotnega slovenskega gospodarstva, kar je veliko večja nevarnost za suverenost države. In kako hitro pozabimo, da so naše prednike, tako kot tudi mojo mamo, izganjali v Srbijo in druge države.

So v sodelovanju z Janezom Drnovškom nastajale drugačne zamisli?

Veliko sva se pogovarjala, ko je posku-

šal načeti procese na bolj globalni ravni in odprl temo Darfurja s sporočilom o nevdržnosti sveta, v katerem manj kot odstotek multibogatih izkorišča milijarde ljudi, ki živijo v nemogočih razmerah.

Vendar so bili njegovi pozivi sprejeti bolj z dobrohotnim posmehom?

V Sloveniji se je takrat začelo prikrojevanje zgodovine države, ki naj bi se začela s procesom JBTZ, kar se bo pokazalo kot zelo kratkega diha takrat, ko se bodo začeli novi prelomni procesi. Kaže se tudi že zdaj, saj slovenski politiki ne znajo bolj artikulirano postavljati pomembnih zahtev za razvoj EU. Zaradi zavestnega manka zgodovinskega spomina in seveda vsega aktualnega dogajanja je zdajšnja slovenska politika ujeta sama vase, v svoje selfije in všečne kratkotrajne poteze. Ni dolgoročneje vizije, kar je razvidno iz skromne bere in usmerjenosti naših predlogov v EU.

Se boste vrnili v politiko?

Slovenska politika ne potrebuje ljudi, ki gledajo malo čez meje, obenem pa ne želi videti in zaznati, da je treba vse, ne glede na pripadnost, in seveda tudi generacijo starejših vključiti v razprave o prihodnosti države in prostora, v katerem živimo. Vso energijo sem za zdaj usmerila v to, da omogočam letoletne dejavnosti otrokom v **Pionirskem domu**, da jim dam uvid v pomembnost kulturno-umetniške vzgoje in da ob tem dobijo samozavest, samokritičnost in tudi kritični odnos do okolja.

Kot prva neposredno izvoljena županja ste v Ljubljani zgradili centralno čistilno napravo, uvedli ste oskrbovanje starejših na domu in začeli zapirati mestno jedro. Kaj menite o županu Zoranu Jankoviču?

Zelo sem vesela zaradi strategije trajnostnega razvoja Ljubljane in njenega razvojnega približevanja drugim pomembnim mestom. Seveda pa ima Ljubljana še vedno nekaj nevalgičnih točk, ena od njih je avtobusna in železniška postaja oziroma ureditev javnega prometa. Še nujnejša je gradnja stanovanj za mlade.

Zdi se, kot da mestno oblast trenutno bolj zanima širjenje turistične infrastrukture.

Menim, da so v Ljubljani na voljo tako zemljišča kot možnost, da se mesto dodatno zadolži, in da mora iti mesto nasproti mladim družinam ter jih osvoboditi izjemne stiske, v kateri živijo. Mlado generacijo izganjamo v tujino. V **Pionirskem domu** imamo več kot 50 zunanjih sodelavcev, mladih ljudi, veliko jih je znanje pridobilo tudi v tujini in so

na svojih področjih izjemni. Uspelo nam je, da smo jih pet ali šest zaposlili in jim s tem pomagali pri ureditvi družinskih in stanovanjskih vprašanj. Kakšen razcvet se je potem zgodil!

Ali ni zgovorno, da zelo blizu, na primer na Dunaju, uveljavljajo stanovanjske rešitve, ki bi bile zelo uporabne tudi v Ljubljani?

Drži, nujno je uvideti, da je ureditev stanovanjskega vprašanja izjemen problem te generacije. Da simptom hotela mama govori o popolni ignoranci države do mlajše generacije. S temi težavami smo se ubadali že v naši generaciji, a so se vsaj gradili študentski domovi, zdaj pa ne vem, ali so v zadnjih desetih letih zgradili enega samega novega. Še skromno subvencioniranje študentskega najema stanovanj pri zasebnikih se mora umikati airbnb in razprodaji stanovanj v mestu za turistične namene. To lahko pripelje do selitve univerz in fakultet v manjše kraje, do njihovega drobljenja in izgube kakovosti. Kakovost naših univerz pa moramo ohraniti, graditi moramo na njej in se tudi mednarodno bolj odpreti, privabljati najboljše strokovnjake in seveda tudi tuje študente, saj so to najboljši ambasadorji. Prav tako bi morala država poskrbeti za večjo odprtost bank pri stanovanjskih posojilih.

Kakšno vizijo imate za Pionirski dom?

Načrtujemo rast Pionirca, mednarodno uveljavitev njegovega koncepta in novih metod dela na področju improvizacijskega gledališča pa tudi na literarnem področju. V slovenskem prostoru želimo biti eden od centrov mladinske kulture, že zdaj pa smo pomemben spodbujevalec permanentnega izobraževanja učiteljev in njihovega pridobivanja čim bolj konkretnih veščin za delo z mladimi. Skupaj z ljubljanskim županom gremo tudi v obnovo zgradbe za Bežigradom, da bodo tudi študenti dobili uglednejše razmere bivanja, Mladinsko gledališče pa oder, kakršnega si zagotovo zasluži.

Pred petimi leti ste zboleli za hudo obliko raka. Kje ste našli energijo za naporno zdravljenje?

Borka sem že od malega. Vedno sem nekako hlastala po življenju in novih izzivih. Preden sem zbolela, sem čutila, da nekaj ni v redu, da se v meni nekaj dogaja. Ko sem izvedela za svojo bolezen, sem o njej zelo racionalno razmislila, se v sebi umirila in si dejala: grem v bitko. Seveda mi je pri tem veliko pomenila moja hči Ana, rekla sem si, da se še ne smeva raziti, saj imava pred sabo še ogromno izzivov. Čutila sem, da še potrebuje oporo, čeprav je bila že na svoji poti.

S hčerjo menda tudi kiparita?

Včasih sva, odkar Ana študira na Ni-zozemskem, pa manj. Ona je odlična kiparka in nekaj časa so jo nagovarjali, naj se vpiše na likovno akademijo. Odločila se je za študij biokemije in za to sem zelo vesela. Na podiplomskem študiju se je bolj usmerila v ekologijo.

SIMPTOM HOTELA MAMA govori o popolni ignoranci države do mlajše generacije.